

Instytut Pamięci Narodowej - Lublin

<https://lublin.ipn.gov.pl/pl5/aktualnosci/47650,Uroczystosci-upamietniajace-rodzine-Marciniakow-zamordowana-z-a-pomoc-Zydom-Rogoz.html>
19.04.2024, 20:20

Uroczystości upamiętniające rodzinę Marciniaków, zamordowaną za pomoc Żydom - Rogóżno, Ludwin, 23 lutego 2018

**W Rogóżnie i Ludwinie odbyły się uroczystości upamiętniające
zamordowaną za pomoc Żydom rodzinę Marciniaków**

W dniach 10 i 20 lutego 2018 r. miała miejsce 75. rocznica zamordowania w Dratowie i Ludwinie rodziny Marciniaków w związku z ukrywaniem Żydów oraz jeńca sowieckiego (Konstantego Gorłowa).

Z tej okazji 23 lutego 2018 r. Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie oraz wójt gminy Ludwin zorganizowali uroczystości związane z upamiętnieniem tragicznie zmarłych członków rodziny. Rozpoczęły się one na cmentarzu parafialnym w Rogóźnie. Następnie odbyło się spotkanie ze społecznością gminy Ludwin w Gminnym Centrum Kultury i Sportu w Ludwinie. W spotkaniu wzięli udział Helena Kuśmierz – odznaczona Medalem Sprawiedliwego Wśród Narodów Świata, dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie Marcin Krzysztofik, dr hab. Sebastian Piątkowski (Delegatura IPN w Radomiu), wicewojewoda lubelski Robert Gmitruczuk, starosta łęczyński Roman Cholewa, wójt gminy Ludwin Andrzej Chabros i wicekurator lubelskiego kuratorium oświaty Ryszard Golec.

***

Rodzina Marciniaków przed wojną sąsiedowała z żydowską rodziną Reisów. Ci pierwsi zajmowali się rolą, natomiast ich żydowscy sąsiedzi rybołówstwem. Stosunki między rodzinami były bardzo dobre. Jedni i drudzy zostali pobłogosławieni licznym potomstwem, które wychowywało się razem.

Wg ustaleń poczynionych w toku śledztwa OKŚZpNP w Lublinie, sygn. S. 4/14/Zn w dniu 10 lutego 1943 r. do miejscowości Dratów (wówczas pow. Lubartów), przybyła grupa żandarmów niemieckich (prawdopodobnie z posterunku w Piaskach), wśród nich m.in. Daniel Schulz, Heinrich Reich oraz prawdopodobnie granatowi policjanci oraz wójt gminy

Ludwin, z nadania niemieckiego Andrzej Sadowy. Otoczyli oni zabudowania rodziny Marciniaków. Spowodowane było to donosem Mikołaja Łuczeńczyka (wg zeznań składanych po 1945 r. przez Andrzeja Sadowego), sołtysa Dratowa, że rodzina Marciniaków przechowuje Żydów i jeńca sowieckiego.

Do biorących udział w obławie jako pierwszy wyszedł z zabudowań Jan Marciniak, który chciał wręczyć łapówkę żandarmom. W momencie kiedy sięgał do kieszeni został zastrzelony. Jego brat Józef zaczął uciekać w kierunku pobliskiego jeziora, tam dogonił go saniami Andrzej Sadowy i tam go zastrzelił. W tym czasie odnaleziono też ziemiankę z ukrywającym się jeńcem sowieckim Konstantym Gorłowem, który zaczął strzelać. Do ziemianki wrzucono granaty, co spowodowało śmierć jeńca.

W tym czasie do Dratowa udał się mieszkający w Uciekajce kolejny z braci Marciniaków – Feliks. Został rozpoznany przez sołtysa Dratowa i wskazany żandarmom. Feliks Marciniak próbował uciec i jednocześnie zaczął strzelać z pistoletu (był żołnierzem BCh/AK). W wyniku ostrzału został ranny a następnie popełnił samobójstwo (wg relacji syna Franciszka Marciniaka – aktualnie 90 lat, zam. Głogów), lub też został dobity przez Andrzeja Sadowego.

W tym czasie w zabudowaniach Marciniaków w Dratowie ukrywali się również Żydzi (m.in. Leopold Rejs/Reis), którym w tym czasie nic się nie stało (wg innych relacji akurat ich nie było w zabudowaniach).

W tym samym dniu zostały zatrzymane m.in. Julia Marciniak (żona Feliksa), Anna Jakubowska-Marciniak (z d. Ostasz) wraz córkami Krystyną Jakubowską i Heleną Marciniak (11 miesięcy) oraz Klementynę Marciniak (siostrę Marciniaków) wraz z dwuletnim dzieckiem. Dziecko to było narodowości żydowskiej. Wszyscy byli informowani, że jest ono nieślubnym dzieckiem Klementyny Marciniak. Wszystkie były przetrzymywane w budynku gminy w Ludwinie.

W dniu 20 lutego niemiecki żandarm Daniel Schulz zastrzelił przy budynku gminy Klementynę Marciniak wraz z ukrywanym dzieckiem oraz Annę Marciniak (prawdopodobnie w 6 miesiącu ciąży). Zwolniona została Julia Marciniak, która wybłagała darowanie życia 9-miesięcznej Heleny Marciniak.

Rodzina Marciniaków została pochowana na cmentarzu rzymsko-katolickim w Rogóźnie.

Wg poczynionych ustaleń Klementyna Marciniak oraz jej siostra Janina Cygan (zm. 1948) zostały odznaczone medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata przyznany w 1978 r. za uratowanie Sary Reis.

Andrzej Sadowy został zatrzymany w kwietniu 1945 r. i wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 1 października 1947 r. (sygn. Knieb. 379/47) został skazany na karę śmierci, wyrok wykonano w Więzieniu na Zamku w Lublinie.

Stanisław Marciniak – jedyny z braci który przeżył okres okupacji niemieckiej był żołnierzem AK a potem podziemia antykomunistycznego, został aresztowany w dniu 6 października 1951 r. w Kolonii Zbereże k. Włodawy, w trakcie likwidacji grupy Edwarda Taraszkiewicza ps. „Żelazny”, został skazany wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Lublinie na karę śmierci, wyrok wykonano w styczniu 1953 r. w Więzieniu na Zamku w Lublinie.

Aktualni żyjący członkowie rodziny Marciniaków:

Franciszek Marciniak (ur. 1928)– s. Feliksa, zam. Głogów

Helena Kuśnierz z d. Cygan (ur. 1931), zam. Lublin, córka Franciszka i Janiny zd. Marciniak - odznaczona medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata

Helena Mańkowska z d. Marciniak (ur. 1942) córka Jana Marciniaka i Anny Jakubowskiej, zam. Kędzierzyn- Koźle